

Прозорец на многоезичието

Наградени есета в конкурса „Прозорецът“,
организиран от Центъра за развитие на човешките
ресурси и посветен на многоезичието в Европа

Съдържание

И гледката е несравнима – Мариета Маринова Аврамова	1
Моите европейски маратонки – Ина Пламенова Петрова.....	3
Ключът е в теб – Хайк Месроб Палабикян	5
Моето пътуване все още предстои – Неда Трендафилова Трендафилова	7
Един прозорец и безброй мечти – Ива Ивова Тодорова	9
Прозорец на многоезичието – Недялка Грозева Грозева	11
Най-значимите минавачи по уличката на собствения ни живот – Татяна Антонова Цонкова.....	13
Прозорецът на моите знания – сън или реалност – Теменужка Стоянова Траянова	15
Културното богатство на света – Изабела Георгиева Лазова	17
Един нов хоризонт – Даниела Бориславова Караиванова	19
Колко още предстои – Мариела Георгиева Богданова	21
Откривател – Мария Станимирова Михайлова	23
Светът в рамките на един прозорец - Елеонора Гавраилова Кълвачева	25

На корицата:

Арзу Мерхал Ходжа, ОДЗ „Мир“,
с. Бузовград, община Казанлък

Редактор:

Милена Караангова

И гледката е несравнима

Не съм такава, каквато бях, трябваше отново да дефинирам себе си. Промяната се случи постепенно, но резултатите бяха почти осезаеми. С всеки изминал ден моят прозорец се разширява – той няма форма, но е там. Светлината, струяща от него, е ярка и заслепяваща, но очите привикват към нея. И гледката е несравнима.

Научих първите си думи на английски език, когато бях на шест години. Още помня откъслечи от детски стихчета, отделни изрази и забавни рими. Спомням си какво си мислех по време на първите си уроци по английски: „Колко правилно изглеждат думите в учебника!“ Думите имаха смисъл за мен, дори когато още нямаха значение.

Растейки, открих, че ученето на езици е толкова лесно занимание. Без много усилия моите знания се увеличават малко по малко, трупат се, чакат да бъдат оползотворени. Думите – красиви следи от графит и мастило върху хартията, обрисуват всеки детайл, правят картините завършени.

Сега използвам тези думи, без да трябва се замислям. Знанията ми ми позволяват да общувам, да се развивам, да творя. Възможностите се откриха пред мен. С тях първите успехи се осъществиха. Какво виждам през моя прозорец? Всички хора, на които мога да кажа „Здравей!“, били те познати или не. Мога да видя не толкова бъдещето, колкото потенциала, заложен за него. А в една ниша се крие идолът – вдъхновението, чиито сили правят каквото могат с каквото имат.

Докато този прозорец нараства, а други едва започват да се открояват, аз ще се опитвам да уловя светлината, тя ще ме сгрява и ще ми дава винаги това, от което имам нужда.

Мариета Маринова Аврамова
17 години
гр. Варна

Преслава Пламенова, 7 години
ЦДГ No 2 "Юнско въстание", гр. Плевен

Моите европейски маратонки

През пролетта на 2007 г. за първи път напуснах пределите на България. Час и четиридесет минути полет до Виена. 12 кг багаж. 39-ти номер чисто нови маркови маратонки, обувки с мисълта, че ме правят истински европейец (нали са модерни на запад). Грабнах куфара ентусиазирано и се качих на борда на самолета.

*„Помогнаха на бай Ганя да смъкне от плещите си агарянския ямурлук,
наметна си той една белгийска мантия –
и всички рекоха, че бай Ганьо е вече цял европейец.“*
(Алеко Константинов)

Но още при първата глътка австрийски въздух се сблъсках с реалността. Когато спешно ти трябва хотел и нещо за хапване, чифт комерсиални маратонки не са достатъчни. Няма нищо европейско в това да ръкомахаш в средата на терминала, не разбирайки насоките на чужденците. Без средство за комуникация, каквото е езикът, днес нямаш място „навън“. В началото ми беше трудно да сглобя едно изречение. Мислех за падежи, определителни членове, глаголни времена... Нерядко се отказвах в средата на разговора, напълно обезсърчена и засрамена. После с всяко следващо пътуване започнах да се отпускам, да трупам опит. В Париж се запознах с Беатрис, докато търсех сувенири. Мартина и Йозеф ме упътиха към катедралата в Кьолн. Лутайки се из улиците на Милано, се натъкнах на Марко, помолих Питър да ме снима пред Биг Бен и т.н.

Сега не съжалявам за нито един посетен курс, за нито едно написано домашно, за нито един час по немски. Вече знам какво огромно богатство е езикът. Това не са просто думи, това е култура. Колкото повече се задълбочавах в тънкостите му, толкова повече се домогвах до психологията и обичаите на един етнос. Разбираш, че всеки народ си има отличителни черти, правещи го неповторим, но и такива, които са общи за всички европейци.

И така вече седемнадесета година се боря с пет различни езика. И да, включвам в това число българския. Не сме ли и ние европейци точно колкото останалите 43 държави на Стария континент? Не е ли нашата „родна реч, омайна сладка“ точно толкова разнообразна и ценна, колкото са и другите? Да се гордееш с произхода си, да познаваш езика и родината си и същевременно да уважаваеш другите народи с техните култури и езици – това са марковите маратонки на днешния европейец.

Ина Пламенова Петрова
17 години
гр. София

Калоян Димитров, 6 години
ЦДГ 25 "Братя Грим", Шумен

Ключът е в теб

В света има безброй ключове. Всеки един от тях е уникален и си има определено предназначение. Някои отключват врати, други – коли, трети – катинари. Без тях животът ни е немислим. На Земята живеят седем милиарда души, но малко от тях умеят да използват едни много по-ценни ключове. С тяхна помощ можеш да разкриеш портите на знанието, да обезсмъртиш красотата във вечността, да отключиш любовта в сърцата на хората. Всички са чували за тях, наричаме ги думи. Те са много специални, защото с тях можем да отворим едно безценно прозорче. Прозорче достатъчно голямо, за да минем през него, прескачайки от една реалност в друга. Там откриваме един нов свят, за чието съществуване не сме и подозирали. Тези, които умеят да използват правилните думи, знаят истинската им стойност. Те вече са преживели тази история. На останалите ще разкажа за моето прозорче и за богатството, което открих зад него.

През тридесетте години на двадесети век Бенджамин Ли Уорф разработва принципа на лингвистичната относителност. След поддръжката на Едуард Сапир теорията е наречена Хипотеза на Сапир-Уорф. Тя развива идеята, че лингвистичните системи (с други думи, граматиките) на езиците не са просто инструмент за изразяване на идеи, а самите те формират различно мислене и поведение при хората. Мисловният процес не може да бъде определен като независим, понеже структурирането на мислите ни се съобразява с ограниченията на езика, на който общуваме. Първата представа за света, която получаваме, е свързана с майчиния ни език. Изучавайки чужди езици, тоест овладявайки различни граматически структури, изграждаме по-пълна представа за живота и Земята. Добавяме поредното парче към пъзела, като отваряме прозореца между две пространства и пускаме това, което е навън, в нашия свят. Знания и опит, събирани с векове, цели общества, развивали се с хилядолетия, и личности, за които не сме и подозирали. Всички те са се развивали по определен модел. Ключът за това прозорче може да попадне в ръцете на всеки от нас, а въпросният модел ни показва как да го използваме.

Във възраст, в която хората тепърва започват да опознават света около себе си, аз имах възможността да изследвам два наведнъж. Почти невъзможно е да спомена всяко едно нещо, което немският език ми е дал за трите години, от които го изучавам. Но един пример се откроява от останалите. Като ученик от девети клас, получих възможността да участвам в ученически обмен с връстници от Мюнхен. В продължение на една седмица аз и съучениците ми имахме възможността да се сблъскаме с култура, коренно различна от нашата. Всеки ден прекарвахме с нашите връстници от Германия, вечеряхме със семействата им, празнувахме празниците им и се забавлявахме заедно. Посетихме "Deutsches Museum" – един от най-големите музеи в света, докосвайки се до знанията на човечество, събирани

повече от сто години. Обиколихме градове, построени преди векове, и опознахме един чужд свят, който се е развивал в продължение на хилядолетия. Някои от нас дори срещнаха любовта на живота си. Всичко това не би било възможно без немския език.

Ключовете са навсякъде около нас и безброй прозорчета чакат да бъдат отворени. Своите бих споделил с всекиго, за да опиша очарованието на богатството, което ще съхраня в душата си завинаги. Хората се раждат с вродено любопитство за непознатото, а точно в това пътуване волята ни може да разкрие немислимото. Аз последвах белия заек и надникнах в света на чудесата. Дано и вие имате моя късмет.

Хайк Месроб Палабиян
17 години
гр. София

Мартин Иванов, 6 години
ЦДГ "Славейче", гр. Казанлък

Моето пътуване все още предстои

Събуждам се, юлска утрин, отварям прозореца. Обличам се, целувам ги, излизам. Куфарът е тежък, но не повече от двадесет килограма, таксито ме чака. Терминал 2, чекирам, политам. Германия. След четири часа съм в Хановер и се запознавам и с другите участници от семинара – Аника, Карим, Матей, Кира, Йохана, Гийом. Четири часа след като отворих прозореца в стаята си. Сега си мисля дали много време преди това не бях отворила един друг прозорец, прозорец с гледка към новото, различното, неповторимото – прозорец, през който лъчите на слънцето, те озаряват и те карат да се чувстваш необикновен.

Да, наистина го бях отворила. Вълшебните думи, които можеха да отключат този прозорец, бяха: „Аз мога.“ И започнах. Чуждите езици не бяха само спрежения, времена, склонения, бяха приключения: „Приключенията на Хъкълбери Фин“ в часовете по английски, чаша горещ липов чай от самовар в междучасието между часовете по руски език, разходка в заснежен Страсбург през март, черно-бяла снимка пред Берлинската стена през юни. Един чужд език е един нов свят – нова култура, нови традиции, нови хора с нови идеи. Единствено чрез комуникацията се преодоляват фактическите граници между народите и баналните предразсъдъци между хората. Защото понякога един поглед или една усмивка не са достатъчни. Защото дълбоко и тъмно, по-дълбоко от всеки кладенец и по-тъмно от всяка кожа, нещо лежи и дреме. Изрови го и чуй какво казва. Една проста истина: „Брате мой!“ Колкото повече езици учиш, толкова повече усвояваш и един друг език, който не се преподава в училище – езика на толерантността. Не само възможността да четеш Хайне, Шекспир, Дюма, Толстой в оригинал привлича, но и възможността да говориш с хората, които също като теб се усмихват, мечтаят и обичат.

Сега си мисля колко много езици има. Дали наистина съм отворила широко онзи прозорец. Може би само съм го откряла? Нищо. Защото дори и най-дългото пътуване започва с първата крачка. Направих я. Моето пътуване тепърва предстои.

Неда Трендафилова Трендафилова
18 години
гр. София

*Владислава Първанова, 6 години
ЦДГ No 2 "Юнско въстание", гр. Плевен*

Един прозорец и безброй мечти

Някак неусетно мина лятото и остана само споменът. Споменът за вълшебните мигове, прекарани с най-невероятните хора, които съм срещала. И не само това лято... Всяко мое лято е толкова пъстро, обсипано с мечти и нови хоризонти, уникални приятели и незабравими спомени. Но нищо нямаше да е същото без моето прозорче. Колко време съм мечтала за промяна, нов свят, нови мечти, а те са били толкова близко. Просто е трябвало да се вгледам по-дълбоко в отражението на прозореца, моето отражение, защото промяната е вътре в мен.

Залягането над учебниците, наизустяването на граматиката или безкрайното лутане из речници не беше най-голямата ми страст, приемах го за едно от задълженията ми, все пак съм в езикова паралелка. И като всяко задължение, вършех ги с не голям ентузиазъм. Но един ден се сблъсках с всичко това на практика. Искях или не, трябваше да приложа всичко научено – запознах се с група англичани, дошли на гости в града ми. Но това в книгите не беше достатъчно. Те използваша толкова непознати думи и изрази, че ми беше трудно да ги разбирам.

Но страстта ми към опознаване на нови светове беше запалена. Записах се за участие в проект, целящ изграждането на културна мрежа в Европа. Скоро след това отидох в Германия – строга, но изключително подредена държава. До тогава не се бях сблъсквала с толкова напреднала цивилизация. Бях излизала единствено в съседните на България държави, затова и останах толкова впечатлена от тази страна. Хората бяха страшно гостоприемни и любезни, приеха ме като част от семейството и ме накараха да мечтая за такъв живот и в България.

Неусетно прозорецът ми се уголеми. Преди виждах гората, Балкана, но вече виждах и отвъд тях, чертаех нови хоризонти, маршрути, пътеки. Светът ми се разрастваше. Осъзнах промяната си след лагера ГЛОУ. Там срещнах най-амбициозните, смели и усмихнати момичета, които познавам. Те ми дадоха куража да повярвам в себе си. Помогнаха ми да разширя кръгозора си. Превъзмогнах езиковата бариера и разбрах, че няма значение кой си, а какво носиш в сърцето си. Въпреки различията си, всички сме хора, обичащи, мечтаещи, бродещи из света.

По-смела, по-решителна и по-амбициозна, крачех смело напред. Достигнах първите места на националната олимпиада по немски език на Гьоте институт и се запознах с хората,

с които прекарах едно вълшебно лято в Австрия. Знаех, че отивам на езиков лагер, а се върнах целеустремена и кипяща от енергия. Но сърцето ми остана там, в подножието на Алпите. Обикнах Виена като родния си град и се зарекох, че ще се върна... И така до днес. Отново стягам багажа. Устремена напред. Вглеждам се в прозорчето и виждам толкова много звезди. Но не, това не е просто прозорец, това е сърцето ми, а всички тези звезди са моите мечти!

Ива Ивова Тодорова
17 години
гр. Берковица

Богдана Николаева Лещакова, 6 години
ЦДГ "Здравец", гр. Велико Търново

Прозорец на многоезичието

Един прозорец свети в мрака
и зная – някой там ме чака...

Има един прозорец в дома ни, през който виждам целия свят. И светът вижда мен. Прозорец на дружбата и приятелството. Прозорец на многоезичието. Прозорец с толкова много протегнати към мен ръце. Чудесно е да можеш да си говориш с някого, който е на хиляди километри от теб, да разменяш мисли и впечатления, да сте заедно, макар и чрез екрана на компютъра.

Древната мъдрост гласи, че колкото езика знаеш, толкова пъти си човек. Бих добавила – и имаш толкова повече приятели.

От малка уча английски и руски, а сега в Езиковата гимназия – и испански. Всеки от тези три езика е за мен един отворен прозорец към света, защото не можем да общуваме помежду си, ако говорим различно. Историята с Вавилонското стълпотворение е далече в древността. В наши дни хората по света пак говорят на различни езици, но изучавайки ги, могат да прескочат езиковата бариера. И да отидат в страната на приятелството.

Екранът на компютъра ми свети – отворен прозорец за всеки, който пожелае да общува с мен. Стефи от Канада, Алехандро от Мадрид, Таня от Русия и още, и още... Това са моите приятели по света. С всеки един от тях разговарям на родния му език.

Не отричам, че книгата е прозорец към света, но днес владенето на чужди езици ни дава безброй такива прозорци.

Искам да науча още няколко езика, за да мога чрез тях да надникна и в най-отдалеченото кътче на Земята. Искам да няма граници в общуването между хората.

Искам в дома ни да няма затворени прозорци.

Искам...

Недялка Грозева Грозева
17 години
гр. Пловдив

Далия Лука Спасова, 6 години
ЦДГ "Здравец", гр. Велико Търново

Най-значимите минувачи по уличката на собствения ни живот

Моят прозорец към света е толкова голям, колкото е голяма и страстта ми към това, което е отвъд него. Очите ми добре познават моята малка, но хубава уличка, затова са устремили поглед към обширния хоризонт, където ме очакват неща нови и непознати – други улици и минувачи, възможности и цели. И когато усетя желанието да опозная този нов свят, разбирам, че пред него стои една врата... А къде е ключът?

Ключът, драги читателю, всъщност е излят в една чудна работилница, където се труди ключарят-живот. В лявата му ръка са преживяванията – това, което оформя човешките нрави и характери, а в дясната – знанието за света и чуждите езици. Именно този ключ би помогнал на всеки човек да отвори своята врата към света. Би ни помогнал да разбираме другите и себе си. Този ключ би могъл да ни срещне с най-значимите минувачи по уличката на собствения ни живот, ако обаче позволим на преградите си да бъдат разрушени.

Още в зората на човечеството се заражда един културен феномен, едно явление, което преобръща живота ни. То изгражда здрави мостове към други светове и помага там, където човек реши да сложи прегради. Името му е словесност. Дали за да накаже, или за да предпази хората от тяхната сила, нейният Създател решава да я видоизмени така, че хората да не могат да общуват свободно на един език и да се разпръснат по света. Така възниква нуждата от разбиране и знание за езиковото богатство на другите народи. Решиш ли да поемеш обаче по пътя на учението, който ти предстои, не живееш в илюзии, че той ще е винаги гладък и прав. Има спънки, кръстопътища, неравности и капани. Но има също пътни знаци, предимства и удовлетворение. Преди всичко, не очаквай да има заобикалки. Няма кратки пътища към знанието. И цял живот не е достатъчен, за да претендира човек, че се е изучил. Винаги има нещо ново, непознато и интересно, което да разбере, необичайна ситуация, в която да попадне и именно това е вълнуващото. Нима не се заблуждаваме, като мислим, че сме стигнали до края на пътя? А всъщност краят е още далеч и сме открили просто нещо, от което да се поучим? Чуждите езици не са ли едни добри и надеждни пътеводители? А не се ли случват чудеса по пътя?

Да, приятелю, пътят на знанието крие и разочарования и понякога може да бъде не много приветлив. Но пък защо да скланяме глава? Опитът е най-добрият учител. Ключарят не се предава, когато види, че е допуснал грешки и нещо не пасва. Продължава отново, отново... и отново. Докато желаният резултат не е на лице – здрав и бляскав ключ, готов да отвори вратата, за която е предназначен. Същото е и с чуждите езици – всяка научена дума, прави-

ло или членуване е от значение и всяка допусната някога грешка е важна. Знай, че всичко си струва – до последната капчица умора и старание! Всичко бива възнаградено, защото пътят крие неочаквани изненади. Поemi дъх и ги открий!

Докато аз вървах по моя път, който самичка си бях избрала (и слава Богу!), открих, че мога да уча чужди езици и да градя мостове, забавлявайки се. Никак не обичам да усещам чужд тласък зад гърба си. И както си вървах, се случи така, че случайно или не, аз отворих с моя мъничък ключ една от хилядите врати-възможности, които ме съпътстваха. Зад вратата се криеше нещо прекрасно, а именно пътуване в чужбина във връзка с училищен проект. Приех това като награда за всичко научено досега. Едва ли мога да опиша цялото вълнение, емоциите и красивите преживявания. Бях щастливка да бъда сред страхотен екип от хора, да посетя чудни места и да срещна още няколко добри приятели. За първи път наистина можах да усетя трепета от уменията да говориш чужди езици, да виждаш, че си способен да изкажеш мисълта си и да срещнеш разбирането, одобрението и усмивката на събеседника. Усетих, че мога да бъда част от цялото, а не просто чужденец извън родината. Един вълшебен миг на щастие...

Драги читателю, усещам как моят прозорец се разширява. С него се разширява и хоризонтът – улиците отвъд са светли, а минувачите – усмихнати. Знам, че се развивам и, че този процес продължава цял живот. Знам, че постигнах това, благодарение на способността да градя мостове, говорейки чужди езици, както и благодарение на хората, които ме подкрепят и учат. Днес с лекота отварям нови врати и руша прегради, защото ключът е у мен!

Татяна Антонова Цонкова
15 години
гр. Сливен

Прозорецът на моите знания – сън или реалност

Сънувах сън. Беше странен и много истински. Бързо като кратка есен аз видях живота и мечтите си в него. Всичко започна с тъмнина. Усещах как се чувствам празна и бедна на знания. Сякаш нещо ми липсваше и някой ме бе изолирал от външния свят. Живеех в мрак и пустош. Но въпреки всичко вървах. Не виждах нищо в тъмнината, но нещо ме водеше. Сякаш невидими светулки чертаеха пътя ми, а аз ги следвах. Мислех, че не знам къде отивам. Но после разбрах. Сърцето и съзнанието ми ме водеха нататък. Устремено продължавах да вървя. Най-после стигнах. До какво ли? До целта си. Исках да преборя тъмнината. Светлината навън се скриваше от тъмни и големи завеси. Те сякаш символизираха всичко лошо у хората – омразата и злобата им, нежеланието им да се учат и пробиват в живота. Аз не исках да бъда като някои хора. Затова открехнах завесите. В този миг всичко се промени. Сега пред очите ми се разкри една красива сутрин. Усещах как слънчевите лъчи примамливо гъделичкаят лицето ми. А аз стоях на крачка пред него. Виждах как стои отворен... широк, светъл и чист. Сякаш е разперил ръце към мен и ме подканя да надникна. Спускащите се снопове светлина нежно преминаваха през стъклената му покривка и навлизаха в стаята. А аз се приближавах все повече и повече с желание да погледна. Какво исках да видя ли? Всичко. Светът. Хората. Живота. А това стана благодарение на моя прозорец... прозорецът на моите знания.

Той не бе обикновен. Вместо едно прозрачно стъкло, аз видях прозорец, обсипан с красиви стъклописи. Във всеки пъстър цвят и всяка жизнерадостна фигура откривах по нещо свое. Набързо в мен прелетяха спомени. И то най- хубавите ми. Онези, в които съм се доказвала. Моментите, в които сама съм се убеждавала колко важен е за мен моят прозорец на знанията.

Никога няма да забравя колко пъти съм се срещала с хора от други страни благодарение на знанията си по чужд език. Често в тези хора аз откривам своите приятели. Общуването ми с тях е като сбъдната мечта! Винаги съм искала точно това – да мога да общувам с всеки. А без знания това е невъзможно.

Сън ли? Не, това не е просто сън. Реалност е! Всичко, което постигам благодарение на знанията си, е истина. Не просто илюзия, мит или мечта.

Моят прозорец неведнъж се е отварял за мен. Много пъти той ме е отвеждал до светове и пътища, които не съм познавала. Пренасял ме е на места, където не само съм общувала благодарение на наученото до сега, но и съм научавала много нови неща. За живота, за хората и за света.

Как бихме общували и живеели, ако нямаше него? Ако нашата стая бе тъмна, празна и откъсната от света. Нима бихме срещали нови хора и бихме опознавали средата около нас,

когато нашият живот е празен на знания и чувства? В моята стая има светлина, има жизненост, има и мечти. Тя сякаш изобразява моя живот. Стените, облепени в пъстри цветове, плакати и картини, са символ на моите мечти. Свежата атмосфера и светлината показват моя стремеж към живота и бъдещето. Но най – любимото за мен е точно той... моят прозорец.

Сигурна съм, че всеки един човек на този свят има прозорец на знанията си. И не бива да допускаме той да се скрие от тъмни завеси. Нашият прозорец трябва да бъде отворен към света. Всеки ден трябва да става все по-светъл и по-светъл. Това ще е знак, че той се пълни с още повече знания. А само така ще съществува нашият живот. И само по този начин ще знаем как да се справяме с него и как най-пълноценно да го живеем! Скъпи приятели, пазете и обогатявайте със светлина своя прозорец на знанията!

Теменужка Стоянова Траянова
15 години
гр. Сандански

Ивон Темелкова, 7 години
ЦДГ "Юнско въстание", гр. Плевен

Културното богатство на света

За затворника, осъден на доживотен затвор, прозорецът е прекрасната слънчева светлина, лекият полъх на пролетен бриз, ароматът на свежа сутрешна роса, тежкият плисък на дъждовните капки върху топлата земя, сиянието на звездите през ясните летни нощи, блясъкът по загубената свобода...

За детето прозорецът е неговият първи контакт със заобикалящия го свят. Това е глъчката от детската площадка или първите за сезона снежинки.

За твореца прозорецът е символ на вдъхновение, полъх на красота, хора, динамика, градове, кипящи от живот, молеци чарът на тяхната рутина да бъде увековечен на бялото платно. Всеки човек е различен и усеца образите по свой собствен начин. По-скоро той вижда това, което иска да види, отражението на своите мисли, чувства и емоции. Можеш да разбереш много за душевността на един човек, когато разбереш какво точно той наблюдава през своя прозорец.

Но в цялото многообразие от разумни живи същества, населяващи Земята, има нещо общо. Една обединителна сила и тя е именно желанието за свобода и независимост, покоряването на нови и нови върхове, любопитството, жаждата за знание.

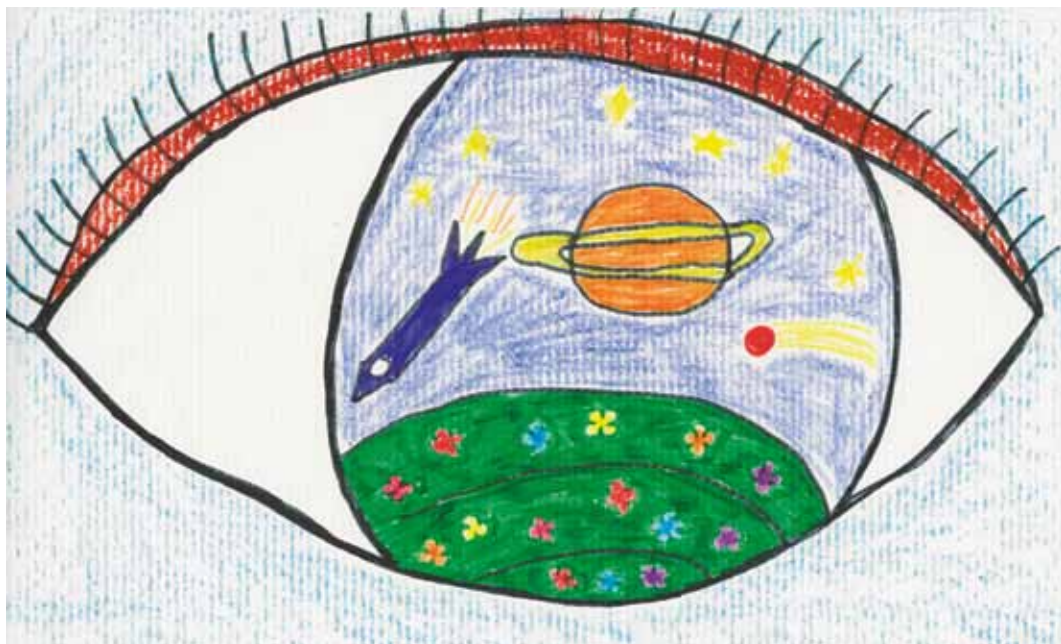
Прозорецът е символ именно на тази човешка целеустременост. Въпрос на мнение е, че пълната свобода е абстрактно понятие. И може би именно защото малцина са тези, които са я открили, ако въобще има такива, кара нас, останалите хора, да дерзаем толкова силно и да търсим все нови поприща за изява.

За да е свободен един човек, той трябва сам да определя своите действия. За да го направи обаче, трябва да е на някакво по-високо морално, интелектуално или дори физическо ниво. А в XXI в. умственият капацитет се цени повече от физическия. Следователно за да си сравнително свободен в някакво общество, ти трябва да си доминиращ. За да си доминиращ, ти трябва да си умен, интелигентен, начетен. В началото дефинирах прозореца като символ на свобода, впоследствие определих свободата като знание. Накратко - прозорецът е знание. Неслучайно от малки ни учат, че книгата е „прозорец към света“. За мен обаче, прозорецът е и нещо друго. Бих определила себе си като авантюристична и любознателна натура. Едно от големите ми желания е да пътувам из цял свят. Да посещавам все нови и нови места. Отваряйки прозореца си сутрин, за да вдишам свеж утринен въздух, всеки ден пред мен да се разкрива нов пейзаж. Да се запознавам с нови хора, да изучавам техния бит и култура. Да получавам знания на различни езици, защото различните езици са културното богатство на света и точно чрез тях ние можем да опознаем събратята си от целия свят.

Прозорецът ни открива хиляди нови хоризонти, но и ни поставя пред много отговорности. Да сме свободни означава и да поемаме отговорност за действията си. Призовавам всеки един млад човек не просто да мечтае, а да се замисли как би могъл да реализира мечтата си. И да вярва, че може да я реализира. Прозорецът е и мечта, и надежда. Да дерзае по пътя на знанието, да усети сладостта на свободата, да почувства тежестта от отговорността и отново и отново да не спира да мечтае, поглеждайки през своя прозорец. Защото най-великите постижения на човечеството са тръгнали от една мечта, мечта за свобода, равноправие, обединение в многообразието.

А мечтите се сбъдват. . .

Изабела Георгиева Лазова
16 години
гр. Пловдив

Танита Викторова Костадинова, 6 години
ЦДГ "Здравец", гр. Велико Търново

Един нов хоризонт

Прозорецът към успеха – мечтан и жадуван. А какво ли разкрива той – неподозирани възможности, нови вълшебни реалности и непознати емоции, които вълнуват сърцето ти и те карат да сияеш от щастие. Той отваря очите, ума и душата ти за свят, който си наблюдавал само отстрани и едва ли би могъл да си представиш, че и ти ще си частица от него. Но как да отключим този прозорец?

Една моя рисунка направи това за мен. Талантът, цветовете и въображението ми помогнаха да претворя на белия лист какво е за мен Америка. Наградата ми бе покана за приема по случай Деня на независимостта на Америка и лична среща с посланик Джеймс Уорлик. Не осъзнавах колко много съм спечелила.

Трепетно вървах към кабинета му, за да се срещна с него, сърцето ми биеше силно. Посланик Джеймс Уорлик ме посрещна усмихнат. Подаде ми ръка за поздрав и ме приветства с добре дошла, а асистентката му превеждаше на български език и ме погледна в очакване на отговора ми. Притеснението изпълваше гърдите ми и аз дори не осъзнах как от уста ми се отрониха думите. Джеймс Уорлик се усмихна изненадано, срещнах и погледа на преводачката. Осъзнах, че бях се представила отлично на английски език. За миг всичко се преобрази. Притеснението изчезна, думите се нижеха една след друга и аз разговарях спокойно с посланика. Нямах нужда от помощ, можех да изкажа на глас сама всичко, което мисля и чувствам. Вече посланикът на Америка не ми се струваше толкова далечен, защото говорехме на един и същ език. Разказах му за това, че обичам да рисувам, и за моите картини. Той ми сподели, че е ценител на изкуството и е възхитен от картините на един художник от моя роден град Бургас. Почувствах се горда и щастлива. Така, без да осъзнавам, се пренесох в един нов свят и вече не се чувствах чужда сред чужденци.

Английският език бе отключил пред мен един нов хоризонт, към който да се стремя – да усъвършенствам знанията си, за да мога да споделям мечтите и идеите си и така да се чувствам част от голямото семейство на света. Но преди всичко да повярвам, че колкото и различни и от далечни страни, хората са еднакви, а знанието на езици са мостовите между тях. Мостове, които ги обединяват и сприятеляват!

Така, за да отворя Прозореца, ми бяха нужни два ключа и се радвам, че здраво ги държа в ръката си!

Даниела Бориславова Караиванова
16 години
гр. Бургас

Виктор Карабоюков, 6 години
ЦДГ "Славейче", гр. Казанлак

Колко още предстои!

Да стоиш пред прозореца и да гледаш през мътното стъкло не винаги е достатъчно и не винаги е удовлетворяващо. Със сигурност е по-лесно да наблюдаваш какво се случва отвън през мътната преграда, но това при никакви обстоятелства не може да те направи част от събитията. Защото виждаш как колите се движат по пътя и сипят пръски от дъждовните локви по минувачите, или пък наблюдаваш как слънцето пече безмилостно, а хората бягат към сенките, но не можеш да пипнеш нито пешеходците, нито да усетиш калната вода или парещите лъчи. Такава е съдбата на безпристрастния наблюдател, на този, който стои зад прозореца, който е свидетел на хубаво и лошо, но който винаги е на едно стъкло разстояние от живота.

Но на мен не ми се ще да бъда далеч от всичко, което се случва, защото животът е твърде кратък и не си струва да го прекараш в изолация. Моят свят е мъничък – едно семейство, един град, една държава. И той е всичко, което мога да опозная, ако говоря само своя собствен език. Не че то не е хубаво, дори напротив – аз обичам и хората, и къщите, и улиците и изобщо всичко в моята страна. А най-много от тези неща обичам езика си, защото той е средството, чрез което най-добре мога да изразявам себе си. Ала светът е голям. И има безброй много други хора, които го обитават, и които аз искам да опозная някой ден. Не зная кога точно ще се случи това, но за едно съм сигурна – българският език е прекрасен и аз се гордея с него, но той няма да ми бъде достатъчен, за да се докосна до десетките неща, които ме заобикалят.

Затова открянах перденцето на своя прозорец. И започнах да уча... Английският език ми става все по-близък от ден на ден, а и с френския напредвам не по-зле. Защо го правя ли? Защото осъзнах, че има полза да умееш да комуникираш по повече от един начин. Това показва моят опит, когато на Международен десетдневен лагер в Румъния осъзнах, че бих се намирала в пълна изолация от другите, ако не знаех английски език. Как иначе щях да се сприятеля с канадци и германци, с италианци и португалци? И щеше ли изобщо тези десет дни да са едни от най-хубавите в живота ми или напротив – ужасен период за човек, който чувства, че не се намира на мястото си? Престоят ми в Румъния ме накара да осъзная, че не само българският, но никой език сам по себе си не е достатъчен да ти проправи път към всички приятелства и преживявания, които може да ти даде европейското езиково многообразие.

Понякога си мисля колко ли различен би бил животът ми, ако не бях открянала перденцето на прозореца си. Нямах да се запозная с Корали от френския град Нанси и навярно семинарът в град Варна щеше да остане нищо повече от поредица монотонни лекции. Щях

да пропусна не само големи възможности като тази да надникна от близо в различни от моята култури, но дори маловажните битови въпроси щяха да се превръщат в проблеми. Всяко дете, което живее на границата с друга държава, точно както нашия град го делят само няколко километра от Република Гърция, знае колко е полезно да разбираш, ако не друго, то поне как да стигнеш до някое място, а също и колко дължиш за покупките си.

Затова открях перденцето на своя прозорец. Понеже знам, че редица хубави неща са ми се случили именно защото съм познавала поне малка частица от европейското езиково богатство. Дори не бях предполагала колко по-интересно и пъстроцветно може да бъде битието на човек, който възприема чуждите езици не като стена между хората, а като предизвикателство, което прави общуването още по-интригуващо. Откряването на моето перденце е само началото. Представете си какво още предстои да се случи, когато успея, с желание и усилие, да го дръпна съвсем до края, а после и да отворя прозореца! Представете си колко ще е вълнуващо и незабравимо, щом като само повдигането на завесата ми донесе толкова хубави емоции! Едва ли ще науча всичко и ще отворя своя чист и светъл прозорец максимално, но със сигурност ще опитам да направя това. Европа ме чака! Тя винаги ме е чакала! Добре, че рано осъзнах това!

Мариела Георгиева Богданова
16 години
гр. Гоце Делчев

Светът в рамките на един прозорец

Човек е странно същество... Ту иска светлина, която да го спаси, ту тъмнина, където да се скрие. Истината е, че всичко опира до прозореца - този прилив на свобода, когато го отвориш, и израз на бягство, ако го оставиш затворен. Понякога е въпрос на свръхусилие да протегнеш ръка, а всъщност е толкова по-прекрасно, когато позволиш на слънчевите лъчи да проникнат в стаята ти - знак за настъпването на новия ден. Събуждаш се и поглеждаш през прозореца, виждаш света, можеш да го задържиш в ръцете си... С една малка подробност обаче - трябва да разбираш хората, а те са толкова различни. Както сме различни аз и ти.

Аз те виждам насреща си всеки ден, виждам как отваряш прозореца и съм сигурна, че чуваш същите различни гласове, понякога различни езици, които чувам и аз. А разбираш ли ги? Какво казват? Мълчиш... Ето ме и мен, надвесила се през парапета на моя прозорец. Като че ли чувам френска реч, а там май ми се стори, че някой каза нещо на английски. Ей, ти, отворил прозореца си точно срещу мен, искам да знаеш, че аз мога да ти кажа какво говореха онези млади, симпатични ентузиастични - французи или изгубилите се англичани. Мога да ти кажа, защото познавам магията, която носи езикът, неговите тънкости и изящество. Разбрах още с първите си сблъсъци с новото и непознатото, че си струва да се потопиш в дълбините на чуждия език, защото така придобиваш един нов свят - за обогатяване на твоя собствен, нова форма на свобода.

Да знаеш чужд език е изкушение, което носи трудни, но сладки плодове - усещането да не зависиш от никого, да вярваш единствено на себе си и да правиш каквото поискаш. Имаш възможността да комуникираш, да обменяш идеи, да се справяш в чужда страна, дори да се влюбиш в чужденец... Само си представи как един прекрасен слънчев ден отваряш прозореца и виждаш жената на живота си. Седи там, оглежда се неловко и плахо, загледана в картата на града, чужденка. По всичко личи, че очаква някой като теб, дори самия теб, а ти не можеш да я заговориш - ужасно, нали? Желанието да я заговориш напирва в теб, но мълчанието те задушва. Ами какво ще направиш, когато малко италианче те срещне на улицата и те помоли за помощ, да го упътиш или да намериш родителите му, а ти не го разбираш? Какво правиш тогава? Просто вдигаш рамене, подминаваш и продължаваш нататък? Как ще се почувстваш? Познаваш добре усещането да си виновен, жалък, съжаляващ... Аз пък знам този вълнуващ и интересен език и съм помагала на това уплашено и изгубено дете! Така съм помагала всъщност на себе си, откривала съм се, ставала съм по-уверена и силна.

Истината е, че да знаеш повече, ти дава възможност да държиш света в ръцете си! Няма

по-велико нещо от това да откриеш кой си, да погледнеш през призмата на своя собствен светоглед и вече отворил прозореца, да тръгнеш към другите. Не се колебай, а върви! Светът те очаква!

Елеонора Гавраилова Кълвачева
18 години
гр. Пловдив

Павел Лъчезаров Недялков, 7 години
ЦДГ 25 "Братя Грим", Шумен

Откривател

Езикът е ключът към всяко начало.
Езикът е прозорецът, който едни подминават и през който други поглеждат.

Когато надзърнах през този прозорец, не знаех, че това, което е отвън, ще промени живота ми, ще промени и самата мен.

Започнах да уча италиански с голямо желание.
Красотата и мелодията на езика ме плениха.

Научих за миналото на италианския народ, запознах се с неговата история.
Видях красиви картини, хармонични сгради, докоснах се до Ренесанса.

Разбрах, че изкуството присъства във всяко нещо.
Заслушах се в италианската музика и тя започна да звучи вътре в мен.

Запознах се с хора, които изпълниха живота ми с топлина и радост.
Посетих места, за чиято красота не бях и подозирала.

Този език, тази култура обгърнаха живота ми и му придадоха нова форма.
Всеки човек, когото срещнах по пътя си, и всяко място, което открих, станаха част от мен.

Светът е един голям прозорец, направен от хиляди малки прозорчета и всяко едно от тях може да ни разкрие един различен свят.

Но човекът, свикнал да отминава малките прозорци, неусетно може да подмине и големия – прозореца на своя живот.

Когато учиш чужд език, се срещаш с цяла една цивилизация и се превръщаш в неин откривател.

Мария Станимирова Михайлова
17 години
гр. София

Център за развитие на човешките ресурси

1000 София

ул. „Граф Игнатиев“ 15, ет. 3

тел.: (+359 2) 915 50 10

факс: (+ 359 2) 915 50 49

e-mail: hrdc@hrdc.bg, www.hrdc.bg

Приемно време:

вторник и четвъртък от 14.00 ч. до 17.00 ч.

Ролята на Националната агенция

Центърът за развитие на човешките ресурси е Националната агенция за България по Програма „Учене през целия живот“ (2007-2013).

Националната агенция играе важна роля в практическото изпълнение на Програмата, като администрира децентрализираните дейности в целия проектен цикъл:

- разпространява информация за дейностите на Програмата;
- приема и регистрира кандидатурите;
- организира селекцията;
- сключва договори с успешно преминалите селекцията кандидати;
- извършва плащанията по договорите;
- извършва мониторинг и консултации на финансираните проекти;
- приема отчетите по тези проекти;
- организира дейности за разпространение и валоризация на резултатите от успешни проекти.

издание 2012

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Настоящата публикация отразява единствено възгледите на авторите и Комисията не носи отговорност за начина, по който може да бъде използвана съдържащата се информация.

Център за развитие
на човешките ресурси
е сертифициран по
стандарт ISO 9001:2008